

# LIDÉ

## Jubilanti společnosti

Česká geografická společnost má tu čest poblahopřát všem svým členům, kteří v posledním čtvrtletí roku 2015 a v prvním čtvrtletí roku 2016 oslavili významné životní jubileum.

85 let: prof. Ing. Zdeněk Pavlík, DrSc. – Ing. František Špillar – RNDr. Břetislav Balatka, CSc.

75 let: doc. RNDr. Alois Hynek, CSc. – Mgr. Vladimír Lysenko

70 let: Mgr. Jiří Lejsek – RNDr. Vlastimila Mikulová – RNDr. Vlastimil Pilous – prof. Ing. Bohuslav Veverka, DrSc.

65 let: RNDr. Jarmila Brázdilová – RNDr. Jaroslav Maryáš, CSc.

60 let: RNDr. Petr Jirásek

55 let: RNDr. Ivana Pecháčková – RNDr. Jan Prášek – RNDr. Dana Řezníčková, Ph.D.

50 let: RNDr. Dana Fialová, Ph.D. – Ing. Helena Kiliánová – RNDr. Petr Žufan, Ph.D.

Blahopřejeme všem oslavencům a zároveň děkujeme všem členům společnosti, kteří se v roce 2016 dožívají významného jubilea, za jejich práci pro českou geografii.

## Vzpomínka na Miloše Bělohoubka



PaedDr. Miloš Bělohoubek, CSc. se narodil 31. prosince 1943 v Libochovicích a zemřel na sklonku léta loňského roku.

V roce 1989 se stal dr. Miloš Bělohoubek prvním členem katedry humanitních věd na Vysoké škole zemědělské v Praze, neboť si jej sami studenti v době sametové revoluce vybrali za vyučujícího nově ustanovené katedry, což nejlépe svědčí o jeho pedagogických a osobních kvalitách. Závěrečná léta svého pedagogického působení věnoval rozvíjení na katedře nově

založeného předmětu Sociální ekologie, který již po mnoho semestrů navštěvuje víc než sto posluchačů.

Kolegu Bělohoubka jsme měli rádi a vážili si jej nejen pro jeho profesionální kvality a odborné znalosti přírodních a humanitních věd, ale také pro jeho skromnost, přátelskou povahu a vstřícné jednání. Vzpomínáme na něj s úctou a vděčností.

*Členové katedry humanitních věd Provozně ekonomické fakulty  
České zemědělské univerzity v Praze*

### Zemřel Antonín Götz (1929–2015)

Jeden z významných představitelů generace 60. let v geografii a kartografii RNDr. Antonín Götz, CSc. zemřel 5. 10. 2015. Dr. Götz je známý všem geografům jako hlavní redaktor Národního atlasu Československa z roku 1966, pro který vytvářel nejen koncepci celého mapového díla, ale zajišťoval i velmi široký okruh spolupracovníků a kolegů, kteří se na jednotlivých mapových listech podíleli. Dr. Götz se vždy po dobu svého odborného působení jak v Geografickém ústavu AV, tak i později na sklonku jeho profesní kariéry na Albertově pohyboval v tematické kartografii. Velmi aktivně se zapojil do etablování geografie zemědělství a jeho žáci rozvíjejí tento obor nejen na Albertově, ale i na dalších pracovištích. Budeme vždy vzpomínat na přesnost a akurátnost s jakou hodnotil naše neumělé kartografické pokusy a jak jasně dovedl v jednoduchém schématu, vystihnout podstatu sledovaného jevu nebo procesu.



Celý svůj odborný život se zabývat tematickou kartografií a připravoval jako odborník jak pro Geografický ústav ČSAV, tak také pro Ministerstvo zemědělství Česka řadu podkladových map a studií, které sloužily pro formování agrární politiky na dlouhá léta. V období před nástupem digitálních technologií to byl bezesporu nejvýznamnější tematický kartograf a odborník na problematiku zemědělství.

Měli jsme velkou radost, že k jeho 85. narozeninám jsme mohli před rokem otisknout připomenutí jeho díla a vzpomenout jeho bohatou domácí i mezinárodní geografickou aktivitu i jeho podíl na formování moderních kartografických i geografických přístupů k poznání světa. Bohužel je naší smutnou povinností dr. Antonínovi Götzovi, CSc. nyní vzdát čest.

*Radim Perlín*

S osobností Antonína Götze se můžete blíže seznámit ve starším čísle časopisu Informace ČGS (34, 1, 83–84).

## Zemřel Vladislav Maceček



Dne 29. ledna 2016 zemřel ve věku 93 let čestný člen České geografické společnosti, promováný pedagog Vladislav Maceček z Ostravy-Michálkovic. Čestné členství mu bylo uděleno na sjezdu ČGS v roce 2014. Byl to oblíbený učitel zeměpisu a znalec Ostravska. Čest jeho památce!

*Jménem redakce IČGS Hana Bednářová*

S osobností Vladislava Macečka se můžete blíže seznámit ve starším čísle časopisu Informace ČGS (32, 1, 85).

## 85. narozeniny Zdeňka Pavlíka



Krásného životního jubilea se 31. března dožil přední představitel české demografie prof. Ing. Zdeněk Pavlík, DrSc. Následovník a pokračovatel v práci Antonína Boháče a především Jaromíra Korčáka si rovněž zachoval široký přístup k demografickému výzkumu a dále prohloubil jeho propojenost s integrální problematikou společenského vývoje. Rozhodující období vědeckého působení jubilanta je spojeno s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy (od roku 1964), jejímž emeritním profesorem v současnosti také je. Tato dlouhá životní etapa byla ovšem „přerušována“ dalšími pracovními aktivitami, z nichž uvedme alespoň tříletý pobyt v populačním oddělení OSN v New Yorku (1968–1971) nebo působení ve funkci děkana Sociálně ekonomické fakulty UJEP v Ústí nad Labem (2004–2007). V dnešní době Zdeněk Pavlík přednáší na VŠE v Praze, v CEVRO a jako emeritní profesor má další závazky na domovské PřF UK.

Z rozsáhlého vědeckého výzkumu Zdeňka Pavlíka připomeňme zejména tři typy tematik a navazujících publikačních výstupů, tematik široce vymezených, a proto i vzájemně propojených. Z časového hlediska byla prvotní problematikou demografická revoluce, rozpracovaná Pavlíkem do úrovně základní vývojové typologie národních/státních populačních systémů. Výsledná monografie *Nástin populačního vývoje světa* (1964) přinesla navíc empiricky mimořádně náročné a systematicky uspořádané vyhodnocení všech relevantních individuálních demografických jednotek státní úrovně. V dalších letech směřoval jubilantův badatelský zájem k nejobecnějším otázkám demografického studia – teorie vývoje demografických systémů (především monografie publikovaná v Polsku v roce 1982, která byla následně přeložena do ruštiny a španělštiny) a předmětová specifikace demografie

z hlediska klasifikace věd. Návaznost těchto otázek na dlouhodobé zkoumání ontologické povahy (podmíněnosti) statistických struktur, vycházející z prací Jaromíra Korčáka, je zřejmá. Právě toto téma bylo i nejsilnější vazbou v poznávacím úsilí Pavlíka a autora tohoto příspěvku, které vyústilo do řady společných publikací. Konečně třetí a obsahově nejbohatší tematické zaměření studia Zdeňka Pavlíka je možné ztotožnit s vypracováním vysokoškolské učebnice *Základy demografie* z roku 1986 (spoluautorky J. Rychtaříková a A. Šubrtová), shrnující originálním způsobem široce pojatou demografickou problematiku včetně jejího přesahu do geografie, historie, sociologie a dalších disciplín.

Tento stručný výčet hlavních témat jubilantova výzkumu pouze ilustruje jeho vědecké zaměření a nemůže být hlubším hodnocením poznávacího přínosu Zdeňka Pavlíka. Zde je třeba odkazovat na dřívější příspěvky, z nichž poslední byl před pěti lety publikován právě v tomto časopise. Je totiž obtížné oslavovat svého dlouhověkého kolegu a přítele opakovaně. Připojuji proto alespoň poznámku o jiných než demografických zájmech a aktivitách jubilanta, které byly a nadále jsou významnou součástí jeho myšlení a konání. Jsou to zájmy občanské a politické, které jsou u Pavlíka koncentrovaně vyjádřeny hledáním vhodných forem demokratického uspořádání společnosti. Již jako gymnazista založil se spolužáky „Demokratický klub“ v reakci na únorový převrat v roce 1948. K legalizaci tohoto klubu došlo pochopitelně až v roce 1990 a od té doby zdárně funguje jako diskuzní platforma. Zdeněk Pavlík dlouhodobě vykonával funkci předsedy Demokratického klubu.

Na závěr připojuji přání pevného zdraví a osobní i pracovní pohody do dalších let jak jménem svým, tak jménem početného souboru spolupracovníků a žáků Zdeňka Pavlíka.

*Martin Hampl*

### **Trvalá ne-udržitelnost A. Hynka**

Jak se orientovat v tomto třeskatě tekutém světě? V čem se zakotvit? A zakotvit se vůbec? Pár zdánlivě jednoduchých, prostých otázek, které si možná dnes každý akademický pracovník klade, v čem by se odborně realizoval, profiloval a etabloval. V dnešním moři informací (a určitě i v informačním balastu) je to cíl nanejvýš vysoko položený. Svět, ve kterém znalosti a jejich uplatnění (často „zezbožňované“) padají, ba přímo útočí ze všech stran. Je potřeba si z nich vybrat, uspořádat je, vytvořit si koncept a ten pak prosadit v odborné komunitě, obhájit jej, najít své podporovatele, snad i své epigony, a čelit svým odpůrcům a okopávačům kotníků. Vše toto zde popsané



je o hlubokých znalostech/vědomostech a „hře“, jak tyto znalosti/vědomosti a sebe prosadit na českém „poli“ odborné geografie a geografického vzdělávání.

Když píšu tento text, mám na mysli českého geografa, těžko zařaditelného, vždy svého, Aloise Hynka. Jedna z prvních diskuzí, kterou jsme spolu vedli, byla o znalostech a jak s nimi „pracovat“. A už tady se projevil jeho smysl pro nekonformnost v ne-zakotvenosti a v ne-institucionalizaci vědomostí, a jeho příklon k chytrému, překvapivému, novátorskému. Tehdy se mně přiznal (doufám, že jej interpretuji správně), že intenzivně bádá po určitou dobu nad nějakým problémem, pak dosáhne nového poznání, a přitom usiluje o pokud možno odlišný pohled. Po určité době je toto bádání pro něj uzavřená záležitost, přestává jej ten problém zajímat a vrhá se do nového (vím, že pojem problém nemá rád!). A „vše“ takto získané hází do propasti. Asi je inspirovaný Macochou, od které nedaleko žije. Určitě do té jeho pomyslné propasti mnoho spadlo, ale při pohledu na jeho stále nové projekty se studenty mě stále překvapuje, odkud tu energii bere. Musí ji určitě čerpat z té propasti a zdá se, že tento zdroj energie je nevyčerpitelný, alespoň pokud při setkání s ním vidím, jak z něj ta energie srší.

Erudovanost A. Hynka jsem měl možnost poznat, když jsme spolu v roce 2007 připravovali strukturované studium aplikované geografie a učitelského studia zeměpisu na Technické univerzitě v Liberci. Jeho suverénní přehled o stavu nejen geografického poznání, ale i prognóza dalšího vývoje, uplatnění geografického poznání v průběhu studia i v dalším životě studentů po absolvování studia – vše bylo inspirující. Byla radost nad takovým projektem s ním diskutovat, připravovat tento projekt a nakonec i realizovat. Tento přístup motivoval ostatní členy katedry ke studiu nových poznatků, se kterými pak seznamovali své studenty a to také vedlo k nákupu odpovídající, především cizojazyčné literatury. Tady v Liberci se zrodila asi první koncepce v Česku, ve které studium vysokoškolské geografie začíná nikoliv základy jednotlivých odborných geografí, ani opakováním středoškolského zeměpisu, nýbrž začíná základy obecnými (fyzické, humánní, regionální geografie a geoinformačními základy). To samozřejmě znamenalo pro pedagogy/garanty širší zaměření, které však přinášelo vzhled do širších souvislostí. Tento přístup se ukázal jako nosný jak pro studenty učitelství geografie, tak i pro studenty aplikované geografie a vyučující. V tom byl A. Hynek naprosto jedinečný. Byl schopen propojovat jak fyzickou tak humánní geografii a navíc s důrazem na terénní výuku s pověstnými tabulkami (jeho koncept ESPECT + TODS) a následnými prezentacemi výsledků, které nebyly jen pouhým výčtem a popisem. A vše s osobitým „hynkovským“ humorem, ve kterém se uplatňuje nadsázka.

A. Hynkovi jde i o způsob, jak ukázat studentům cestu ke znalostem/vědomostem. Jeho zkušenost z amatérského divadla, z konferování ve filmovém klubu či z uvádění výstav činí jeho přednášky velmi živými s pečlivě připraveným obsahem. A že jej takový způsob nabíjí, vychází z jeho kréda učitele: „Jdu ze školy

odpočínutější, než jsem do ní vstupoval.“ To je třeba jeho obrana proti tolik diskutovanému „burning out“.

A. Hynka reprezentují jeho texty, které jsou novátorské a odolávající času. Velmi subjektivně vybírám:

- HYNEK, A., HYNKOVÁ, J. (1979): Prostorová percepce životního prostředí města Boskovice a okolí ve výchově k péči o životní prostředí. Sborník ČSGS, 84, 4, 287–299.
- HYNEK, A. (2000): Vzdělávání zeměpisem. Dostupné z: <http://svp.muni.cz/ukazat.php?docId=226> (9. 10 2006).
- HYNEK, A. (2002): Výzvy helsinského sympozia IGU pro české geografické vzdělávání. Geografie, 107, 4, 396–406.
- HYNEK, A., VÁVRA, J. (2007): (Přinejmenším) čtyři prostorovosti krajiny. In: V. Herber (ed.): Fyzická geografie – výzkum, vzdělávání, aplikace. Masarykova univerzita, Brno, 7–14.
- SVOZIL, B., HYNEK, A. (2011): Na cestě k trvalé udržitelnosti. Vlastivědná učebnice. Deblín: ZŠ a MŠ Deblín. Dostupné z: [http://zs.deblin.cz/UserFiles/File/dokumenty\\_II/ucebnice\\_deblinsko.pdf](http://zs.deblin.cz/UserFiles/File/dokumenty_II/ucebnice_deblinsko.pdf) (20. 2. 2016)
- HYNEK, A., VÁVRA, J. (2012): Dešifrovací klíč k současným geografím. Aneb Úvod do geografie (v konvenční terminologii). Dostupné z: <https://www.kge.tul.cz/attachments/article/327/Desifrak.pdf> (10. 7. 2015).

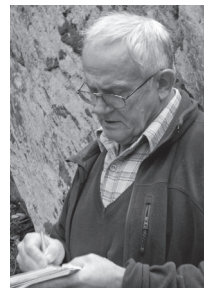
Co přát oslavenci k 75. a dalším narozeninám? Loyzo, vydrž! Přeje liberecký souputník Jaroslav (Yarda) Vávra.

*Jaroslav Vávra*

## **Svět hor, rostlin a vodního živlu v jednom lidském osudu**

Před moha lety jsme získávali svá přírodovědná vzdělání na stejné alma mater – Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Já na katedře botaniky, a dnes již vážený emeritní vědecký pracovník Správy KRNP, RNDr. Vlastimil Pilous, na katedře geografie, kde studoval kombinaci oborů zeměpis-biologie. V té době byl svým zájmem profesně někde uprostřed a zřejmě i proto měl svou diplomovou práci zaměřenou na pronikání některých hájových rostlinných prvků do východních Krkonoš. Své fyto geografické poznatky záhy publikoval ve sborníku Opera Corcontica – Krkonošské práce, který od roku 1964 nepřetržitě vydává Správa Krkonošského národního parku.

Jako rodák z Hostinného a syn našeho významného bryologa Zdeňka Pilouse měl k přírodě této části východních Čech hodně blízko. Bylo proto jen otázkou času, kdy jako čerstvý absolvent Přírodovědecké fakulty začne pracovat na správě našeho prvního národního parku. Došlo k tomu v roce 1968, a to v Krkonošském muzeu Správy KRNP. Tam již řešil nejrůznější problematiku neživých přírodovědných





oborů a měl mimo jiné na starosti i geologickou a mapovou sbírku tohoto regionálního muzejního pracoviště. Postupně se začal více věnovat geomorfologické problematice a mezi jeho první významné vědecké počiny patřilo podrobné zpracování fenoménu evorzních procesů a tvarů v krkonošských tocích. Po dlouhá léta se pak věnoval rozsáhlé tematice antropogenních tvarů reliéfu a Krkonoše mu v tom směru poskytovaly přeprstý studijní materiál. Tvary montánní, tvary agrární, tvary militární, ale i reliéfová a ochranařská problematika, související s hustou sítí horských komunikací. Jak je známo, i Správa KRNAP se v jistém období svého působení stala dodavatelem stovek tun geologicky cizorodého materiálu (dolomitického vápence a melafyru) do veskrze výrazně kyselého prostředí krkonošských hřebenů. A tak po náročných vědeckých dišputacích na půdě Vědecké rady ředitele Správy KRNAP došlo k postupnému napravování těchto omylů. Vlastík Pilous, v té době již řádný člen vědecké rady, vypracoval zásady pro pasportizaci a péči o horské komunikace a dodnes je to pro všechny správce horských komunikací v Krkonoších závazný právní podklad při rozhodování o území národního parku.

Během společných více jak třech desetiletí práce na Správě KRNAP jsem mnohokrát vnímal, s jakou odbornou erudicí a hlubokým mezioborovým přesahem RNDr. Vlastimil Pilous přistupoval k řešení složité problematiky ochrany neživých částí přírody Krkonoš. Ta byla po dlouhá léta spíše na okraji zájmu správců KRNAP a byla neprávem opomíjená, což vedlo k mnoha zbytečným škodám. Taková byla a bohužel stále ještě přetrvává kauza poškozování mrazových forem reliéfu při sestavování nesmyslných kamenných mužiků na hřebenech hor, tak došlo před lety k nenapravitelným zásahům do ledovcového reliéfu při výstavbě některých lesních svážnic, k těžbě šterkových náplavů některých vodních toků v ledovcových údolích atd.

Různé podoby a projevy vody byly a nadále jsou pro Vlastimila Pilouse obrovským magnetem, který ho přitahuje na různá místa nejen střední Evropy, ale i dalších částí Eurasie a jiných kontinentů. Vidět jeho fotografické zachycení fenoménu travertinových kaskád v různých místech světa je obrovským zážitkem, stejně jako sledovat jeho poutavá a přesvědčivá povídání a obrázky vodopádů, zejména těch krkonošských. Také ztvárnění různých podob svahových procesů, především zemních lavin (mur) je v Krkonoších díky Pilousově badatelskému úsilí přinejmenším na stejné dobré úrovni vědeckého poznání, jako ve velehorách světa, kde jsou zemní laviny běžným projevem přírodních sil a procesem, ovlivňujícím život místních lidí. K tomu došlo i na přelomu 19. a 20. století, kdy Krkonoše postihly velké přírodní katastrofy a sesuvy horských svahů se zapsaly do tváře hor a do osudů zdejších obyvatel. Vlastimil Pilous to vše podrobně ztvárnil v několika zásadních vědeckých pojednáních o krkonošských murách.

Dalo by se pokračovat ve výčtu stop, které nový člen klubu sedmdesátníků učinil na poli české vědy a její popularizace. O tom svědčí i strohá statistika, zmiňující přinejmenším 350 článků v časopisu Krkonoše a později Krkonoše – Jizerské

hry, publikovaných tam od roku 1970. Jeho zásluha v roli dlouholetého odborného redaktora výše zmíněného časopisu *Opera Corcontica* je neocenitelná, stejně jako nejméně 23 vědeckých prací z Krkonoš a sousedních Jizerských hor, které na stránkách tohoto sborníku dosud publikoval. Popularizační brožury *Správy KRNAP s názvy Krkonoše skal a kamení*, *Největší povodně v Krkonoších*, dva díly titulu *Vodopády Krkonoš a další*, která v tvůrčí dílně *Vlastíka Pilouse* vznikají, představují jeho velké zásluhy na poli popularizace evropských středohor. A to nezmiňují jeho autorství či spoluautorství na velkých kompendiích, z nichž za zmínku rozhodně stojí rozsáhlá monografie o Krkonoších, kterou v roce 2007 vydalo nakladatelství Baset pod názvem *Krkonoše – příroda, historie, život*. Vynikajícím způsobem nám přiblížil osudy nejvyšších hor východních Čech v publikaci *Východočeské hory*, která vznikla ve spoluautorství s Jiřím Grundem v roce 2005 také v nakladatelství Baset. A bylo by možné ještě dlouho pokračovat ve výčtu prací v našich i zahraničních vědeckých a odborných periodikách, kde se věnuje různé problematice biogeografické rozmanitosti přírody.

Avšak je třeba zmínit i jinou sféru zájmů jubilanta o přírodu, zálibu v pěstování rostlin, zejména cibulovin. Zahrada a alpinum, kde dlouhá léta otec a syn v Hostiném neúnavně pracovali, poskytovala pro obyvatele i návštěvníky podkrkonošského městečka především na jaře a na podzim nepřehlédnutelné kvetoucí scenérie překrásných rostlin z nejrůznějších koutů světa. To vše jen doplňuje oborovou všestrannost, která je nesmírným přínosem v jeho celoživotní práci.

A tak nezbývá než popřát, aby další léta stále vitálního sedmdesátníka *Vlastimila Pilouse*, byla i nadále naplněna neutuchajícím zájmem o poznávání přírody a její popularizaci jak ve vědeckém světě, tak mezi všemi, kteří obdivují přírodu, zejména tu horskou.

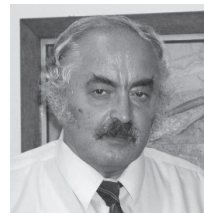
Vlastíku, hodně síly, pohody a inspirací do dalších let Tvého života!

*Jan Štursa*

## **Životní jubileum Bohuslava Veverky**

Prof. Ing. Bohuslav Veverka, DrSc., emeritní profesor ČVUT v Praze, se narodil 1. 11. 1945 v Praze a koncem roku 2015 tak mohl oslavit své sedmdesátiny. Jeho život je spojen s oborem kartografie, zejména v oblasti výuky a výzkumu na Stavební fakultě ČVUT v Praze.

V roce 1964 maturoval na Střední průmyslové škole zeměměřické, poté absolvoval studium oboru geodézie a kartografie na Stavební fakultě ČVUT v Praze, které ukončil v roce 1969. Jeho prvním zaměstnáním byla práce kartografa sestavitele v podniku Kartografie, n. p.





Od roku 1970 se čtyři roky podílel na vývoji Informačního systému o území ve Státním ústavu pro územní plánování (TERPLAN) v pozici samostatného projektanta a programátora-analytika. Od roku 1974 je spojen s katedrou mapování a kartografie (dnes katedrou geomatiky) na Stavební fakultě ČVUT v Praze. Kromě nejdůležitější oblasti tematické kartografie se věnoval i teorii systémů, kybernetice a programování a jejich aplikací do kartografie (např. souřadnicové výpočty v matematické kartografii).

V roce 1981 získal vědeckou hodnost kandidáta kartografických věd a v roce 1984 byl jmenován docentem pro obor Kartografie a dálkový průzkum Země. V roce 1994 dosáhl vědecké hodnosti doktora věd a v roce 1996 byl prezidentem Havlem jmenován profesorem kartografie. V letech 1990–1999 působil jako vedoucí katedry mapování a kartografie, v období 1997–2003 byl proděkanem fakulty pro zahraniční styky a vnější vztahy. Za svoji vědeckou a pedagogickou činnost obdržel několik cen rektora ČVUT v Praze, čestné uznání a medaili Masarykovy univerzity, Brno, a Šolínovu medaili a zlatou Felberovu medaili ČVUT v Praze.

Z jeho odborné práce je třeba připomenout práci v Národním kartografickém komitétu (1984–1990), Standing Commission on Advanced Cartography and Automation ICA (1986–1994), Spatial Data Standard Commission ICA (2000–2002) či Kartografické společnosti ČR, jejímž byl zakládajícím členem. Na mezinárodní úrovni byl také zakládajícím členem European Committee for Education in Land Information Systems (EUROLIS). Prof. Veverka byl v posledních 25 letech členem řady vědeckých a oborových rad na několika vysokých školách i výzkumných ústavech (např. ČVUT v Praze, UK v Praze, MU, Brno, VÚGTK Zdičky), dále dlouhou dobu pracoval v komisi GA ČR (i jako předseda subkomise věd o Zemi a vesmíru). Dosud působí v Akreditační komisi pro oblast geověd.

Na katedře mapování a kartografie dlouhou dobu přednášel předměty týkající se tematické a topografické kartografie a kartografických metod výzkumu, a to jak v inženýrském, tak v doktorském studiu. Působil jako předseda oborové rady doktorského studia v oboru Geodézie a kartografie (jejímž je dodnes členem) a vychoval 9 doktorandů. Kromě toho vedl řadu diplomových i bakalářských prací. Velmi citovaná jsou jeho skripta Topografická a tematická kartografie, která vyšla v několika vydáních. Dále je autorem více než 180 prací (článků, výzkumných zpráv, skript, učebnic, realizovaných projektů). Je třeba zmínit realizace počítačových programů, z nichž nejznámější MATKART postihuje oblasti souřadnicových výpočtů, geometrických transformací a práci s kladou mapových listů. Známá oblast jeho výzkumu se týká využití starých map jako paměti krajiny. V této oblasti získal několik grantových projektů a nastartoval všeobecný zájem o využití starých map v digitální podobě v Česku.

Osobně si profesora Veverku pamatuji z inženýrského studia jako výborného pedagoga s obrovským přesahem do ostatních oborů (např. historie). Jako jeho doktorand a později kolega na katedře jsem mohl poznat jeho velký přehled

v oboru i jeho velmi lidský přístup. Prof. Veverka je v komunitě kartografů velmi oblíben, což dokumentuje i fakt, že byl jmenován čestným členem Kartografické společnosti ČR (dnes České kartografické společnosti). Každoročně také přebírá záštitu nad volejbalovým turnajem geodetů a kartografů. Při každém setkání s ním je možné vyslechnout řadu zajímavých historek i námětů a postřehů k současné odborné problematice. Doufám, že takových setkání bude ještě mnoho. Zejména hodně zdraví do dalších let!

*Jiří Cajthaml*

### **Životní jubileum Petra Jiráska**

V listopadu loňského roku se dožil významného životního jubilea geograf Petr Jirásek. Narodil se v Brně, ale rodina krátce na to přesídlila do Žacléře a později do Ústí nad Labem. Středoškolská studia zakončil právě zde a jeho první zaměstnání jeho budoucí práci nikterak nepřipomínalo. Doba byla k němu nepříliš přívětivá a tak pracoval nejprve jako dělník v ústecké chemičce. Pak studuje dálkově na Přírodovědecké fakultě UK v Praze se zaměřením na ekonomickou a regionální geografii.



Za rok po úspěšném zakončení přidává ještě před své jméno titul RNDr.

Během studia se oženil a se svou ženou se dostává do východoslovenského Prešova. V průběhu svého studia současně pracuje na Útvary hlavního architekta okresu Prešova a po jeho skončení vede jeho oddělení územního plánování na MěNV v Prešově. Praktické zkušenosti spolu s teoretickými znalostmi, které získává od svých učitelů na Albertově K. Kühnla, M. Hampla, V. Gardavského a dalších, formují jeho odborné zaměření na problémy územního a regionálního plánování. V letech 1985 až 1991 je zaměstnán v URBIONU Bratislava, urbanistické pracoviště Košice.

V době politických změn se angažuje do roku 1992 jako předseda okresní rady ODU-VPN. V devadesátých letech se vrací zpět do Ústí nad Labem a několik let zde podniká. V roce 2001 je přijat jako odborný asistent na Fakultu životního prostředí Univerzity J. E. Purkyně, kde pracuje dodnes a využívá svých životních zkušeností a odborných znalostí pro výchovu budoucích odborníků v tomto oboru. Za tu dobu vchoval řadu specialistů, kteří dnes pracují v řadě významných pozic, v tom i jako kolegové na Fakultě životního prostředí. Jeho hlavní náplň práce se soustřeďuje kolem problematiky územního plánování a regionálního rozvoje.

Již v Prešově se podílel na řadě významných projektů – např. Aktualizácia projektu urbanizácie SSR 1985–1988, Bioprojekt Lubeník, Územní plán Prešova a Územní prognóza sídelně-regionální aglomerace Prešov–Košice a řadě dalších.

Na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem se jeho pozornost v posledních letech zaměřila na výzkum problémů spojených s tímto městem a s Ústeckým regionem.

V současnosti se Petr Jirásek opět zapojil do lokální politiky a působí ve funkci místostarosty města Chlumec. Jubilant je nejenom odborník, ale i uznávaný vysokoškolský pedagog. Přejeme mu ještě mnoho let tvůrčí práce na fakultě, kde připravuje novou nastupující generaci. K tomu ještě pevné sibiřské zdraví a aby neztratil svůj optimismus a veselou mysl.

Z řady autorských nebo spoluautorských prací lze jen připomenout:

JIRÁSEK, P. (2006): Labská vodní cesta a její význam pro město Ústí n. L. In: Jeřábek, M. (ed.): Regionální výzkum v severozápadních Čechách. Acta Universitatis Purkynianae 124, Studia Geographica VII., UJEP v Ústí nad Labem, Ústí nad Labem, 193–202.

JIRÁSEK, P. (2007): Napier-město art-deco. Geografické rozhledy, 17, 2, 28–29.

JEŘÁBEK, M., DEJMAL, I., JIRÁSEK, P. (2008): Socioekonomická charakteristika modelového území. In: Vráblíková, J. a kol. (eds.): Revitalizace antropogenně postižené krajiny v Podkrušnohoří, I. část, Přírodní a sociálně ekonomické charakteristiky disparit průmyslové krajiny v Podkrušnohoří. Ústí nad Labem: FŽP UJEP, Ústí nad Labem, 131–159.

FARSKÝ, M., ZAHÁLKA, J., VRÁBLÍK, P., BERÁNEK, K., JIRÁSEK, P. (2010): Socioekonomická analýza a prognóza Podkrušnohoří. FŽP UJEP, Ústí nad Labem.

*Ivan Farský*